

Een 'echte heer' is ons ontvallen

Op donderdag 14 oktober 2021 is overleden een CDA-er in hart en nieren, Gerrit Schouten. Hij heeft de leeftijd van 94 jaar mogen bereiken. De laatste jaren woonde hij met zijn vrouw Anne, met wie hij 67 jaar getrouwd is geweest, in de voormalige kerkboerderij aan de korenstraat. Bij het CDA was hij bekend als de heer Schouten. Zijn correcte, goedgeklede en welbespraakte houding kunnen zich alle CDA-ers nog goed herinneren. Als in de gemeenteraad en later in CDA-ledenvergaderingen Gerrit Schouten het woord kreeg, werd er vol respect geluisterd. Zijn levenservaringen waren indrukwekkend en vaak een wijze les voor iedereen. Het CDA Hoogeveen is Gerrit Schouten erg dankbaar voor al zijn inzet voor het CDA en zijn voorgangers. Twintig jaar mocht hij de gemeente Hoogeveen in actieve dienst dienen. Eerst 4 jaar als raadslid en toen het indrukwekkende aantal van 16 jaar als wethouder. Tot op hoge leeftijd was hij actief en betrokken bij het CDA in Hoogeveen. Juist in deze tijden waarin het CDA onder vuur ligt of tijdens de politieke perikelen van de afgelopen jaren, hadden wij zijn adviezen goed kunnen gebruiken.

De oorlogen

Gerrit Schouten wordt in 1927 geboren in Utrecht. Hij is 17 jaar als hij eind 1944, samen met een kameraad, door de linies naar bevrijd België sluipt. Een mulo-student die een held wil zijn? Schouten zegt daar in het Nederlands Dagblad van 2005 over 'Een kwajongensstreek, ik kan wel hoogdravend zeggen dat het pure vaderlandsliefde is geweest, maar dat is opgeklopt. Thuis - ik kom uit een christelijk-gereformeerd nest - werd de liefde voor vorst en vaderland er met de paplepel ingegoten. We werden opgefokt door radio Oranje. Ik was de jongste uit een gezin van twaalf kinderen. Twee broers zaten bij de ondergrondse. Straks is de oorlog voorbij, dacht ik, en dan kunnen zij er wel veel over vertellen en ik helemaal niets. Ik was nogal avontuurlijk ingesteld, schreef een afscheidsbrief aan mijn ouders en ben toen met een vriend op pad gegaan.' Een dappere daad? Schouten wil er niets van horen. 'Nee hoor, wij moeten niet een pluim op onze hoed gestoken krijgen, alsof wij flinke kerels waren. Op de dag van vertrek wilde ik 's avonds wel op mijn blote knieën terug. Ik was nogal gehecht aan mijn moeder. Maar ja, het werkt als een eendenfuik: je kunt er wel in, maar niet meer terug.'

Schouten sluit zich aan bij de door Prins Bernhard opgerichte Stoottroepen. Door de Engelsen spottend de 'Dutch Underground Troops' genoemd. Met een stengun en een (zwaardere) brengun gingen deze 600 Nederlanders op pad. Van hen sneuvelden er 103 en Gerrit Schouten ontsnapte zelf ook een aantal keren ter nauwernood aan de dood. Hij maakt de bevrijding van Zuid-Nederland mee, vervolgens een deel van Duitsland. Eerst werden de troepen ingezet in Kleef, waar ze het Reichswald zuiverden. Daarna staken de soldaten bij Emmerich de Rijn over en vocht hij in de Achterhoek. Schouten was een van de bevrijders van Beek, 's-Heerenberg, Didam en Zetdam. Schouten noemt zichzelf

een kindsoldaat. Een 17-jarige die deed wat hem was opgedragen. Schouten spreekt respectvol over Prins Bernhard die de mannen voorziet van echte wapens en uniformen. Bij de bevrijding van 's-Heerenberg krijgt hij van de prins een speldje in de vorm van een margriet. Als de prins jaren later Hoogeveen bezoekt, zal Gerrit Schouten dit speldje dragen en komen de mannen in gesprek. Na de bevrijding is het echter nog niet voorbij met de oorlog. Nog maar net achttien jaar oud ging Schouten met de eerste de beste

boot mee naar Indië. Hij vocht er op het eiland Banka, tot hij tijdens een vijandelijke aanval, toen hij dekking zocht, met zijn hoofd tegen een paal sloeg. Met een schedelbreuk lag hij maanden in het hospitaal. In 1947 zette Gerrit Schouten een punt achter zijn militaire loopbaan. Hij was een oorlogsveteraan van nog maar twintig jaar oud. Wel een veteraan die in de bevrijding van Nederland en zeker ook in Indonesië grote ellende had gezien. Strijdmakers die voor zijn ogen stierven. In het ND van 2005 is de kop van het artikel dan ook: 'Het is nog elke dag oorlog'.

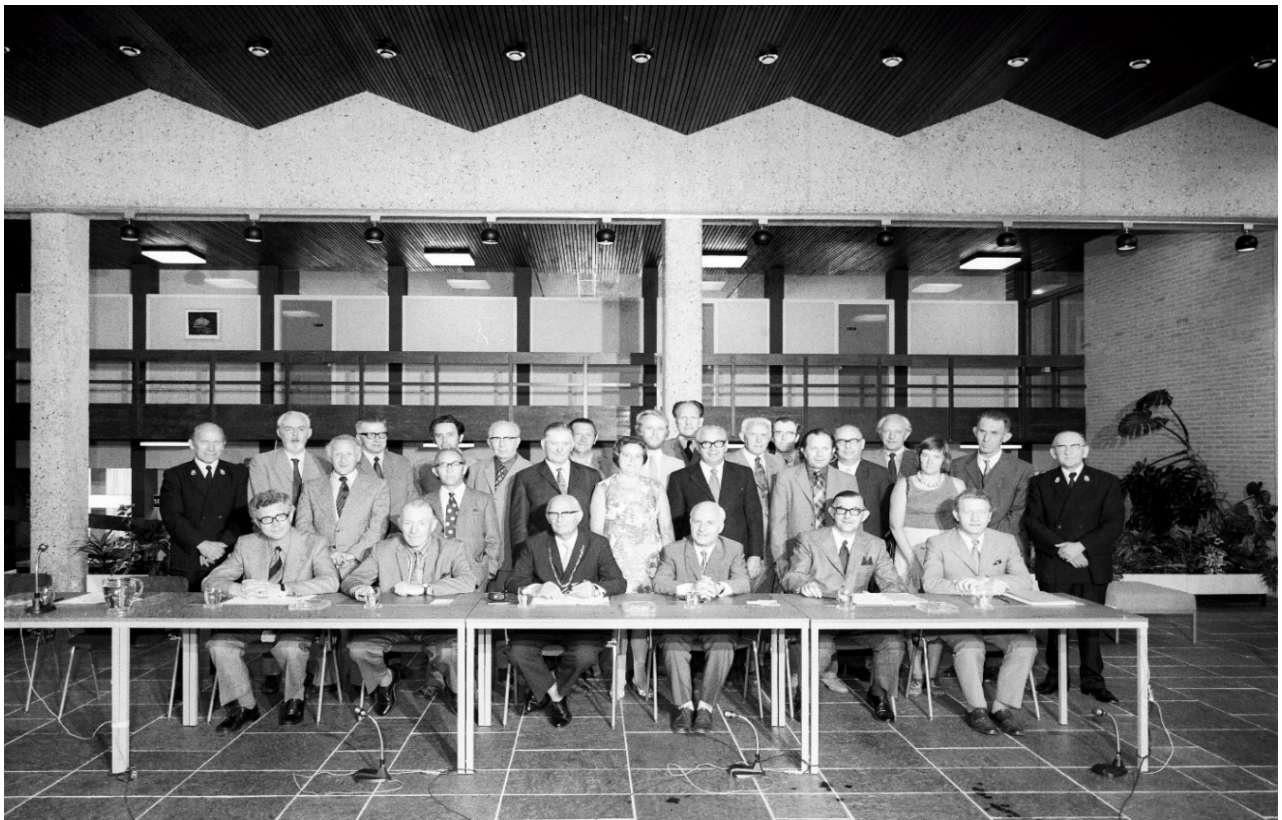
Ondernemerschap

Na de oorlog pakt Schouten een heel ander vak op. Hij wordt opticien. Na een opleiding begint hij in Heerenveen en later in Hoogeveen. Uiteindelijk weet hij 5 winkels te openen en beleeft succesvolle jaren als ondernemer. Het ondernemerschap gaat hem in zijn jaren in de politiek ook nog van pas komen. Zo zal hij altijd alert blijven op de financiën.

In de raad en politiek

Het is 1966 als Gerrit Schouten voor de ARP in de gemeenteraad verkozen wordt. Vanaf 1970 tot 1986 is hij ook wethouder. Ook, want in die tijd zaten de wethouders ook in de raad. Lammert Huizing schrijft hierover: 'Gerrit Schouten, Christelijk Gereformeerd en onberispelijk zakenman, ontwikkelde zich binnen enkele jaren tot een vooraanstaand lokaal politicus. Eerst als jong raadslid, later ook als wethouder. Een geboren bestuurder, die zo gerespecteerd werd, dat de gemeenteraad van Zuidwolde hem vroeg om daar burgemeester te worden. Schouten had het graag gedaan, maar had juist voor vier jaar zich weer kandidaat gesteld als wethouder van Hoogeveen'.

Schouten was een bestuurder met aanzien, maar ook niet zonder humor. Gepaste humor dat zeker. Zo weten we dat bij een van zijn herverkiezingen hij de slogan gebruikte die een glimlach op ons gezicht doet verschijnen: 'Maak geen fouten, stem op Schouten'.

Het is juli 1973 als het college, de bodes en de gehele raad van Hoogeveen op de foto gaat in de burgerzaal. Op de achtergrond de verdieping met kantoren die er nog steeds zo zijn. Gerrit Schouten zit helemaal links op de foto. Hij zit in zijn eerste termijn als wethouder. Het college wordt aangevoerd door burgemeester J.H. de Goede. Naast Gerrit Schouten zit wethouder Jos van Aalderen, De Goede, secretaris Geldhof, wethouder Blokzijl en wethouder Huisjes. In de gehele raad twee dames. Mevrouw Flore (PvdA) en mevrouw van Velthooven (ARP/CDA). Wil Flore was daarbij het eerste vrouwelijke raadslid in Hoogeveen.

Burgemeesters

Gerrit Schouten werkte met diverse burgemeesters. J. Bakker, dan J.H. de Goede en vervolgens J. Oosterhoff. Hierbij het college wat afscheid nam van Oosterhof.

De laatste burgemeester was Sytze Faber. Gerrit Schouten mocht zelf een grote rol spelen in de benoeming van deze Friese CDA-er uit Den Haag.

Naar aanleiding van het overlijden van Gerrit Schouten had ik (ook) een gesprek met oud-burgemeester Faber, waar ik hier ook uit citeren mag. Sytze Faber roemde de goede samenwerking met Schouten. Een man van gezag, hij was altijd en overal correct. Correct in de omgang met voor- en tegenstanders, met coalitie en oppositie. Hij was beschaafd, trouw en uitermate betrokken. Een loco-burgemeester waar je 100% op kon vertrouwen. Zijn betrokkenheid bleek uit de contacten die hij als wethouder en jaren daarna zeer trouw onderhield. Zijn betrokkenheid met de Molukse zaak stamt uit zijn tijd in Indonesië en de wijze waarop Nederland met deze rijksgenoten is omgegaan. 'Wat ik me ook goed herinner is hoe trots Gerrit altijd op zijn 5 dochters was'.

Het CDA-burgemeestersechtpaar Martijn en Sytze Faber, naast hen Gerrit Schouten (ARP), Henk Diephuis (PvdA), Ger van der Haar (CDA) en de eerste vrouwelijke wethouder van Hoogeveen mevrouw Greet Drenth (VVD).

Plaatsvervangend burgemeester Gerrit Schouten hangt de nieuwe burgemeester Sytze Faber de ambtsketen om.

Cultuur en natuur

In het kwartaalblad van het Drentse Landschap van juni 2014 wordt de dan nog altijd zeer actieve tachtiger geïnterviewd. Zijn voorliefde voor kunst en natuur komt nadrukkelijk aan de orde. Gerrit Schouten vertelt over zijn liefde voor de natuur, maar ook dat in de opbouw na de oorlog er gebrek was aan financiële middelen. Dat daarom de natuurlijk misschien wel iets te kort kwam. De vele kunstwerken in hun bungalow aan de Eddingtonlaan in Hoogeveen vallen de journalist op. Schouten geeft dan ook aan dat hij bestuurlijk altijd cultuur (en niet natuur) in zijn portefeuille had. Hij had zich bemoeid met de culturele prijs van Drenthe, maar ook met de beeldentuin bij de

Tamboer. Schouten benadrukt nog maar eens dat hij vanuit zijn zakelijke achtergrond altijd wel op de centen gelet heeft.

De Molukse gemeenschap in Hoogeveen

Of het met zijn tijd in Indonesië te maken heeft weten we niet, maar de Molukse bevolking in Hoogeveen ging Gerrit Schouten erg aan het hart. Hij heeft ondermeer bijgedragen aan de tot standkoming van het gebouw Salawaku. Schouten werd hij altijd geprezen als er een bijzondere activiteit was. Hij was tot voor enkele jaren altijd als speciaal genodigde samen met zijn echtgenote op het jaarlijks Kerstdiner voor de Molukse ouderen. Gerrit Schouten is zo betrokken bij de Molukse zaak dat hij al in 1950 met anderen de stichting ; 'Helpt Ambon in Nood'. Van 1950 tot 1982 zal hij bestuurslid van deze stichting zijn. Deze stichting had als doel om jonge Ambonezen in Nederland te laten studeren. Gerrit Schouten was dus in al zijn periodes als wethouder nauw betrokken bij de Molukse zaak, hij claimde deze post in het college. Hier staat hij op de foto bij de opening van Stichting Salawaku:

Geloof

We wisten al dat de oorlogen een grote indruk op Gerrit Schouten hebben gemaakt. Thuis praatte Schouten niet zoveel over de oorlog. Het was de tijd van de wederopbouw, van niet praten, maar van doen. Hij beweert wel altijd over zijn ervaringen te hebben gepraat, vooral met zijn vrouw. 'Maar altijd in algemene zin, nooit in details.' Tijdens zijn arbeidzame leven merkten anderen weinig van zijn oorlogsverleden. 'Maar ik voelde me kwetsbaar, gauw van slag. Ik wist mezelf bij elkaar te houden.' Tot er in 2008 kanker bij hem werd geconstateerd, waarvan hij volledig genas. Toen kon hij niets meer controleren. Alle zelfbescherming viel weg. Hij lag nachten wakker, raakte in paniek, kende onpeilbaar diepe momenten van angst en eenzaamheid. 'Ik was de weg volledig kwijt. Zestig jaar later worstel ik nog altijd met de oorlog. Wat toen is gebeurd, herleeft vaak. De oorlog is een schaduw over mijn leven. Wat blijft knagen, is de vraag of ik wel mensen had mogen doden. Hoe zal de afrekening na dit leven zijn? Dan zijn er die zeggen dat ik het anders moet zien. Ik streed immers voor een goede zaak. Dat zijn prachtige woorden, maar als je voor de Here moet verschijnen, heb je daar helemaal niets aan. Hier wreekt zich mijn bevindelijke opvoeding. Er is altijd een stemmetje dat 'ja, maar' zegt.' In het ND wordt hem gevraagd of hij op dit punt rust kan vinden bij God. Schouten zucht. 'Een directere vraag kun je niet stellen. Op grond van Zijn Woord mag ik geloven dat Hij mij vergeeft. Maar je dat eigen maken, is een ander verhaal. Als het gewone leven rustig voortkabbelt, heb ik geen last van deze prangende vraag. Maar op de moeilijke momenten, heb ik mijn twijfels. Door mijn geloof zou ik moeten zeggen dat Zijn genade mij genoeg is. Daar moet je het mee wagen, maar dat lukt me niet altijd.' Daarmee was de trouwe kerkganger en de overtuigd Christendemocraat ook weer een mens van vlees en bloed. Een mens die successen mocht vieren, land en gemeente Hoogeveen mocht dienen, maar ook een mens met trauma's die hij een leven lang met zich mee moest dragen.

Boven zijn rouwadvertentie schreven de bestuursvoorzitter en fractievoorzitter van 2021 de tekst: '**Uw Genade is mij genoeg**'. Dat is dan ook waarop we als Christenen mogen vertrouwen, ook voor onze partijgenoot Gerrit Schouten. Vol dankbaarheid zien wij terug op de tijd die hij voor en namens het CDA mocht werken.

Namens bestuur en fractie, Erik-Jan Kreuze

Diverse functies van Gerrit Schouten

- Raadslid vanaf 6 september 1966 voor de ARP te Hoogeveen;
- Wethouder van 1 september 1970 voor de ARP met als portefeuille sociale zaken, welzijn, volksgezondheid en beleid t.a.v. Molukse gemeenschap;
- Vanaf 1978 heeft hij dezelfde portefeuille maar wordt deze uitgebreid met gemeentewerken;
- Vanaf 1978 krijgt hij een nieuwe portefeuille: onderwijs, cultuur, personeelszaken en organisatie en ook dan weer afzonder beleid t.a.v. de Molukse gemeenschap;
- Ook van 1982 tot 1986 houdt hij deze portefeuille;
- Vanaf september 1985 tot januari 1985 is hij als eerste loco-burgemeester vervanger van de vertrokken burgemeester Oosterhof en voorganger van S. Faber;
- Sinds mei 1980 lid van de VNG commissie minderhedenbeleid;
- Hij was betrokken bij Dia, maandblad voor jong belijdende leden van de CGK-kerken, bij deputaat Afrika-zending, bij het 'Kerkblad van het Noorden', Lid van kiesvereniging van de A.R. in Zuid-Oost Friesland en provinciaal comité van de A.R. in Drenthe
- Verenigingsraad van de NCRV;
- Besluurlid van het mAC te Hoogeveen;
- Voorzitter Cultureel centrum de Tamboer;
- Voorzitter Huize Beatrix;
- Op 25 april 1986 krijgt hij de erepenning van de gemeente Hoogeveen;
- Op 25 april 1986 wordt Gerrit Schouten benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau